

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤမၤစၢၤမတၤသ့ၣ် တဖၣ်လဲၣ်?

ဖိသၣ်ဒီးပုၤသးစၢ်တဖၣ်လၢအသးစၢ်န့ၣ်ဒီးပုၤန့ၣ်လၢတဖျိထီၣ်
တီၤထီၣ်ကိၣ်ဒီးဘၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်လၢတဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဒီးတီၤထီၣ်လံာ်အုၣ်
သးဘၣ်တဖၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤတခါအံၤသ့ဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်,အဝဲ
သ့ၣ်မ့ၢ်သးလီၤသးကျဲ -

- ဆူကိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်ဟီၣ်ကဝီၤတတီၤဒီးဆူအဂၤတတီၤ
- လၢစ့ၤန့ၣ်သၢန့ၣ်အတီၢ်ပူၤ;
- ဃုာ်ဒီးမိၢ်ပၢ်/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်သးလီၤသးကျဲလၢအနီၢ်
ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတဂၤ; ဒီး
- ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ်တစိၢ်တ
လီၢ်မ့ၢ်ထဲတကတီၢ်ဖိးတၢ်မၤဒ်အမ့ၢ်ကျိၢ်ညၣ်,
ဆီညၣ်,ထိးညၣ်ဒီးတၢ်မၤညၣ်ခီပနံၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ညၣ်တၢ်
ဖျးတၢ်ဖိးတၢ်မၤ

တၢ်ဖိးတၢ်မၤကဘၣ်ဘၣ်ထွဲလီၢ်သးလီၤလီၤဒီးတၢ်ညၣ်တၢ်
ဖျး,တၢ်ထၢဖျိၣ်တၢ်ဖျိၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိတၤသ့တၤသ့ၣ်,တၢ်ထူး
ထီၣ်ကျိၢ်န့ၣ်ထံတၢ်ဖိးတၢ်လံၤ,တၢ်ဖိးတၢ်ညၣ်,ညၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ချိၣ်
ဆွဲၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်အိၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်လၢ
အလိၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးကလုာ်တၢ်လီၤစၢၤ,တၢ်ဟဲန့ၣ်ဒီးကျိၣ်တၢ်သ့
တၢ်ဘၣ်လၢနကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤတခါအံၤအဂီၢ်တအိၣ်နီ
တမံၤဘၣ်.

နမ့ၢ်ဆိကမိၣ်နဖိကြၢၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤ စၢၤတခါအံၤခါ?

နမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢနဖိကြၢၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤတခါအံၤ,ဝံသးစူၤ
ဆဲးကျိးဘၣ်ပုၤသးလီၤသးကျဲပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဖျါလၢလံာ်က့
အံၤအလီၤန့ၣ်တက့ၢ်.ပုၤသးလီၤသးကျဲပုၤမၤတၢ်ဖိအကရၢဖိတဂၤ
သးခုလၢကလဲၤအိၣ်သကိးနလၢကတဲသကိးတၢ်ဒီးန့ၣ်,မ့ၢ်န့ၣ်ဒီးန
ဖိတဖၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်သ့ၣ်ခါတသ့ၣ်ခါန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်
ဒီးအရ့ၣ်ဒိၣ်ဝဲလၢနဂီၢ်လၢနကဆဲးကျိးပုၤလၢနကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်
ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤကမၤစၢၤန့ၣ်ဒီးနဖိလၢကဒီးန့ၣ်
ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢကိၣ်ဒ်သိးနဖိကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤန့ၣ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ
လၢကိၣ်န့ၣ်လီၤ.ဝံသးစူၤဆဲးကျိးဘၣ်ပုၤလၢတနံၣ်ညါအံၤတက့ၢ်.

ဆဲးကျိးဘၣ် :

နံၤတြၢ်စကၢ် ပုၤသးလီၤသးကျဲ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

နံၤတြၢ်စကၢ်ပုၤသးလီၤသးကျဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်
ကျဲၤအံၤမ့ၢ်ကီၢ်စဲၣ်ပၢၤဆၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ,ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲကျိၣ်စ့
ဟဲလၢကီၢ်စဲၣ်စၢၤဖျိၣ်ပဒိၣ်,ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဒ်သိးကမၤ
စၢၤပုၤသးလီၤသးကျဲပုၤမၤတၢ်ဖိအဖိတဖၣ်ခဲလၢာ်အတၢ်လိၣ်
ဘၣ်လၢအလီၤဆီခီဖျိတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢကူၣ်သ့တကပၤဒီး
တၢ်မၤစၢၤအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ

ပုသူးလီသူးကျဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ် သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤမ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

ပုသူးလီသူးကျဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤမ့ၢ်တၢ်
ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲကျိၣ်စ့မၤစၢၤပဲ
လၢကီၢ်စံၣ်စၢၤဖျိၣ်ဒီးဟ့ၣ်ထီၣ်ကူၣ်သ့ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဒီးတၢ်မၤစၢၤ
အဂ့ၤအဂၤတဖၣ်ဆူပုသူးလီသူးကျဲဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢကီၢ်အမဲၤရ
ကၢဒီတဘျီအပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်
ထီၣ်အီၤဖဲၤၤၤၤန့ၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤဘျီဘၣ်အီၤဒီးတၢ်
ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤမၤကဒါက့ၤအီၤတဘျီဘျီ,ဟံးဃုာ်ၤၤၤၤန့ၣ်က့ၢ်
ဖိခဲလၢအိၣ်ဒီးတၢ်မၤန့ၣ်လီၤသဲးတၢ်ဘျီအဖီလၢန့ၣ်လီၤ.တၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲၤအံၤအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲဒ်သိးကမၤလီၤတၢ်လၢဖိသ့ၣ်ဒီးသး
စၢၤလၢအသူးလီသူးကျဲတဖၣ်ကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢ
လၢပဲၤပဲၤလၢကမ့ၢ်က့ၢ်လၢအတလၢကတၢ်လၢကတၢ်လၢကတၢ်လၢကတၢ်
အဂၤအသိးန့ၣ်လီၤ.လၢကတၢ်လၢကတၢ်ပညိၣ်အံၤအဂီၢ်,တၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲၤအံၤဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢဖိ
သ့ၣ်သူးလီသူးကျဲတဖၣ်အဂီၢ်ဒ်သိးကမၤစၢၤမၤစၢၤလီၤတၢ်ကူၣ်
ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်တံာ်တဖၣ်ဒီးတၢ်တၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်
ထီၣ်ခိဖျိတၢ်ဘၣ်သူးလီသူးကျဲတလီၤလီၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

ပမၤစၢၤသ့ၣ်လဲၣ်?

ပသ့ၣ်ညါလၢတၢ်အံၤအရ့ၣ်ဒိၣ်လၢမိၢ်ပၢ်တဖၣ်ကမၤဃုာ်မၤသကိး
တၢ်လၢအဖိတဖၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးမိၢ်ပၢ်မ့ၢ်ဖိအက့ၢ်သ
ရၣ်အဆိကတၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤအိၣ်ကတီၤအသး
လၢကမၤစၢၤန့ၣ်ဖိမၤလိတၢ်ဒီးဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်,နတၢ်မၤဃုာ်မၤသ
ကိးကဒုးန့ၣ်ဖျါန့ၣ်ဖိလၢတၢ်မၤလိမၤဒီးမ့ၢ်တၢ်အရ့ၣ်ဒိၣ်ဆံးဒိၣ်လဲၣ်
လၢသးသမူတစီၤအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်?

ပုသူးလီသူးကျဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢလီၤက
ဝီၤတခါစုာ်စုာ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်ဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢပုၤ
သူးလီသူးကျဲဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကူၣ်သ့
တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်ကဟံးဃုာ်တၢ်လၢလံာ်အံၤ,

- ဖိသ့ၣ်ဆံးကတီၤဆိက့ၢ်ဖိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢကက
တံာ်ကတီၤဖိသ့ၣ်သူးလီသူးကျဲတဖၣ်ဒ်သိးကအိၣ်ဒီး
တၢ်မၤန့ၣ်လီၤလၢက့ၢ်ပူၤအဂီၢ်
- တၢ်ကီၢ်ခါက့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်
- တၢ်သိၣ်လိမၤယုၤစၢၤလီၤဆိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်
- ဂီၤ/ဟါတၢ်သိၣ်သိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်
- တၢ်မၤစၢၤတီၤထီၣ်ဖိတဖၣ်ဒ်သိးကဖျိထီၣ်ဘၣ်ဆါဘၣ်
ကတီၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
- တၢ်န့ၣ်ဘၣ်တီၤထီၣ်လံာ်အုၣ်သးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
- ဒီလ့ၣ်က့ၢ်တၢ်မၤစၢၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
- တၢ်ဆဲးဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိလၢက့ၢ်ကီၢ်ရၣ်တဖၣ်ဒီးကီၢ်စံၣ်တ
ဖၣ်အဘၣ်စၢၤ
- ကူၣ်သ့ကျိၣ်စ့ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်

တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်

- ဟံးဃုာ်တၢ်လၢလံာ်အံၤ :
- က့ၢ်ဖိမိၢ်ပၢ်ပုၤဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်
 - ကီၢ်စံၣ်ဒီးတဘျီတၢ်ထၢစရီၤဖိသ့ၣ်ကြးဒီးန့ၣ်တၢ်မၤစၢၤ
တဖၣ်
 - တၢ်ဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤလီၤက့ၢ်ဖိဂ့ၢ်ကျိၣ်လၢကီၢ်စံၣ်တဖၣ်အ
ဘၣ်စၢၤဖဲက့ၢ်ဖိသူးလီသူးကျဲအခါ
 - တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးက့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤတၢ်မၤစၢၤ
 - တၢ်ဃုာ်တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ကရၢကရီၤအဂၤတဖၣ်
 - တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤက့ၢ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်

ကီၢ်စံၣ်ပုၤသူးလီသူးကျဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤမူဒါ
အိၣ်လၢကဘၣ် :

- မၤလီၤတၢ်လၢဖိသ့ၣ်သူးလီသူးကျဲအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်
သ့တၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢအလီၤဆိတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဃုာ်ထံၣ်
အီၤဒီးမၤစၢၤအီၤ
- ဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တမံၤယီၤဒ်က့ၢ်ဖိအဂ့ၤအဂၤအသိး
- မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်မၤစၢၤဒီးတၢ်မၤဃုာ်မၤသကိးလၢကီၢ်စံၣ်တ
ဖၣ်အဘၣ်စၢၤလၢပုၤသူးလီသူးကျဲဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်
- ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဟံၣ်ဖိဖိတၢ်သ့ကွဲးသ့ဖးတၢ်သ့လံာ်သ့
လဲၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢပုၤသူးလီသူးကျဲ
ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအဟံၣ်ဖိဖိတဖၣ်အဂီၢ်

တၢ်ကဲဘျီလၢကဟံးထွဲထီၣ်အခံတဖၣ်,ဖိသ့ၣ်သးစၢၤတဖၣ်တၢ်အိၣ်
ကတံာ်ကတီၤသးကဂ့ၤထီၣ်လၢကန့ၣ်လီၤက့ၢ်,လဲၤခိဖျိဘၣ်ကူၣ်သ့ပီ
ညါတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ,ဖျိထီၣ်က့ၢ်ဒီးဃုာ်အါတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မ့ၢ်တၢ်ဖဲ
တၢ်မၤဖဲဖျိထီၣ်တီၤထီၣ်က့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

